

บทที่ ๔

อำนาจของศาลทหารในเวลาปกติ

ศาลทหารในเวลาปกติหมายความว่า ศาลทหารในเวลาที่บ้านเมืองอยู่ภาวะปกติ มีความสงบเรียบร้อยมิได้มีกบฏ การสงคราม หรือประกาศใช้กฎอัยการศึกแล้ว การดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีก็เป็นไปโดยปกติ เช่นเดียวกับศาลพลเรือน

๑. การแบ่งชั้นของศาลทหารในเวลาปกติ

ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ ศาลทหารในเวลาปกติ แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น เช่นเดียวกับศาลพลเรือน คือ

๑.๑ ศาลทหารชั้นต้น เทียบได้กับศาลชั้นต้นของพลเรือนมีอยู่ ๔ ประเภท คือ

๑.๑.๑ ศาลจังหวัดทหาร : มีลักษณะคล้ายศาลแขวงของพลเรือน ศาลทหารประเภทนี้มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีน้อยกว่าศาลทหารชั้นต้นประเภทอื่น ๆ

๑.๑.๒ ศาลมณฑลทหาร : มีลักษณะคล้ายศาลจังหวัดของพลเรือน มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีมากกว่าศาลจังหวัดทหาร

๑.๑.๓ ศาลทหารกรุงเทพ : มีลักษณะคล้ายศาลอาญาของพลเรือน มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีมากกว่าศาลทหารชั้นต้นประเภทอื่น ๆ

๑.๑.๔ ศาลประจำหน่วยทหาร : ศาลนี้มีลักษณะพิเศษไม่อาจเทียบกับศาลพลเรือนศาลใดได้

๑.๒ ศาลทหารกลาง เทียบได้กับศาลอุทธรณ์ของพลเรือน

๑.๓ ศาลทหารสูงสุด เทียบได้กับศาลฎีกาของพลเรือน

ประเทศไทยแบ่งเขตพื้นที่การปกครอง ออกเป็น ๗๒ จังหวัด แต่ในทางทหารแบ่ง ออกเป็นจังหวัดทหารบก ๒๒ จังหวัด และแบ่งออกเป็นมณฑลทหารบก ๗ มณฑล โดยรวม จังหวัดหลายจังหวัดทางด้านการปกครอง เป็นหนึ่งจังหวัดทหารบก และหลายจังหวัดทหารบก เป็นหนึ่งมณฑลทหารบก เช่น จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก รวมกันเป็นจังหวัด ทหารบกปราจีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ตราด และระยอง รวมกันเป็น จังหวัดทหารบกชลบุรี

จังหวัดทหารบกปราจีนบุรีและจังหวัดทหารบกชลบุรี รวมกันเป็นมณฑลทหารบก ที่ ๒ ตั้งกองบัญชาการที่จังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้น

๑.๑ ศาลทหารชั้นต้น

๑.๑.๑ ศาลจังหวัดทหารบก

ทุกจังหวัดทหารบกจะมีศาลจังหวัดทหารบกศาลหนึ่ง เว้นแต่จังหวัดทหาร บกที่เป็นที่ตั้งของกองบัญชาการมณฑลทหารบก ก็จะมีศาลมณฑลทหารบกแทน เช่นที่ตั้งอย่าง ช่างคันทัน จังหวัดทหารบกปราจีนบุรีเป็นที่ตั้งของมณฑลทหารบกที่ ๒ จึงไม่มีศาลจังหวัด ทหารบกปราจีนบุรี คงมีแต่ศาลมณฑลทหารบกที่ ๒ เป็นต้น มีข้อยกเว้นเฉพาะจังหวัด ทหารบกร้อยเอ็ดซึ่งไม่มีกองทหารจึงไม่ได้ตั้ง ศาลจังหวัดทหารบกร้อยเอ็ด ศาลจังหวัด ทหารบกนี้เทียบได้กับศาลแขวงของพลเรือน ปัจจุบันศาลจังหวัดทหารบกมี ๑๔ ศาล ได้แก่

๑.๑.๑.๑ ศาลจังหวัดทหารบกเพชรบุรี : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด ทหารบกเพชรบุรี มีเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๑.๑.๑.๒ ศาลจังหวัดทหารบกราชบุรี : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด ทหารบกราชบุรี มีเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๑.๑.๓ ศาลจังหวัดทหารบกสระบุรี : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด ทหารบกสระบุรี มีเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๑.๑.๔ ศาลจังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกฉะเชิงเทรา มีเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชัยนาท สิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง

๑.๑.๑.๕ ศาลจังหวัดทหารบกชลบุรี : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกชลบุรี มีเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชัยนาท สิงห์บุรี ชลบุรี ตราด และจังหวัดระยอง

๑.๑.๑.๖ ศาลจังหวัดทหารบกขอนแก่น : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกขอนแก่น มีเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และจังหวัดเลย

๑.๑.๑.๗ ศาลจังหวัดทหารบกสุรินทร์ : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกสุรินทร์ มีเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์

๑.๑.๑.๘ ศาลจังหวัดทหารบกอุดร : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัดทหารบก
อุดร มีเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี หนองคาย นครพนม และจังหวัดสกลนคร

๑.๑.๑.๙ ศาลจังหวัดทหารบกพิษณุโลก : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกพิษณุโลก มีเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ตาก พิจิตร เพชรบูรณ์ และจังหวัดสุโขทัย

๑.๑.๑.๑๐ ศาลจังหวัดทหารบกอุตรดิตถ์ : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกอุตรดิตถ์ มีเขตพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ น่าน และจังหวัดแพร่

๑.๑.๑.๑๑ ศาลจังหวัดทหารบกชุมพร : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัดทหารบก
ชุมพร มีเขตพื้นที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี และจังหวัดระนอง

๑.๑.๑.๑๒ ศาลจังหวัดทหารบกสงขลา : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกสงขลา มีเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา นราธิวาส ปัตตานี ยะลา และจังหวัดสตูล

๑.๑.๑.๑๓ ศาลจังหวัดทหารบกเชียงใหม่ : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกเชียงใหม่ มีเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

๑.๑.๑.๑๔ ศาลจังหวัดทหารบกเชียงใหม่ : ตั้งอยู่ที่กองบังคับการจังหวัด
ทหารบกเชียงใหม่ มีเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และจังหวัดลำพูน

องค์คณะตุลาการศาลจังหวัดทหาร มีนายทหารชั้นสัญญาบัตร คือมียศชั้นหรือว่าที่
ยศร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรีขึ้นไป ๒ นาย กับตุลาการพระธรรมนูญ ๑ นาย เป็นองค์คณะ

พิจารณาพิพากษา ตุลาการของศาลทหารเปรียบเทียบกับผู้พิพากษาของศาลพลเรือนนั่นเอง

การแต่งตั้งตุลาการศาลจังหวัดทหาร ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาจังหวัดทหาร เป็นผู้
รับมณฑลพระราชอำนาจ อำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนมักจะแต่งตั้งจากนายทหารชั้น
สัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในพื้นที่จังหวัดทหารบกนั้น ๆ^๑

เขตอำนาจศาลจังหวัดทหาร

หมายถึงเขตพื้นที่ ศาลจังหวัดทหารมีเขตอำนาจตามพื้นที่จังหวัดทหาร คดีที่เกิดขึ้น
ในพื้นที่จังหวัดทหารใดก็อยู่ในอำนาจของศาลจังหวัดทหารนั้น ซึ่งถึงที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น
ว่าจังหวัดทหารบกใดครอบคลุมจังหวัดใดในค่านปกรองบ้าง

^๑ ตุลาการในศาลทหารแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ตุลาการพระธรรมนูญ : ได้แก่นายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า
๒๕ ปีบริบูรณ์ สอดความรู้ทางกฎหมายได้ปริญญาตรีหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีเป็น
สมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา และมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วย
ตุลาการพระธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๘๕ และเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนพิจารณาในศาลให้เป็นไป
ตามศัวบทกฎหมาย เทียบกับศาลพลเรือนแล้วตุลาการพระธรรมนูญคือผู้พิพากษานั้นเอง

๒. ตุลาการที่มีใช้ตุลาการพระธรรมนูญ : ได้แก่นายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่ง
ไม่จำเป็นต้องรู้วิชากฎหมายคล้ายเป็นตัวแทนผู้บังคับบัญชาสามารถออกเสียงได้ ๑ เสียง
เช่นเดียวกับตุลาการพระธรรมนูญ มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นตุลาการ ทำให้
ผู้บังคับบัญชาสามารถทราบสาเหตุแห่งการกระทำผิดจึงมีวิธีป้องกันมิให้มีการกระทำผิด
และมีส่วนร่วมลงโทษด้วย นี่เป็นลักษณะพิเศษของศาลทหารที่แตกต่างจากศาลพลเรือน

พอเปรียบเทียบกับผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หรือลูกขุนใน
ระบบ jury ของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแองโกลแซกซอน.

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของ ศาลจังหวัดทหาร

ก. อำนาจพิจารณาคดี :

คดีอาญาที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจศาลจังหวัดทหารดังกล่าวข้างต้นนั้น ศาลจังหวัดทหารมีอำนาจพิจารณาได้ทุกกฎหมาย เว้นแต่คดีที่จำเลยมียศนายทหารชั้นสัญญาบัตร จะต้องนำไปดำเนินคดียังศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหารกรุงเทพแล้วแต่กรณี

ข. อำนาจพิพากษาคดี : มีอำนาจพิพากษาได้เฉพาะคดีดังต่อไปนี้ คือ

– คดีที่กฎหมายมิได้กำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ เช่น ความผิดฐานกรรโชก กฎหมายกำหนดว่าต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้เรียกว่ากฎหมายมิได้กำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้

– คดีที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับอย่างต่ำไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อพิจารณาคดีเสร็จแล้ว ศาลจังหวัดทหารจะมีอำนาจพิพากษาได้ก็ต่อเมื่อศาลจังหวัดทหารเห็นควรยกฟ้องโจทก์ หรือลงโทษจำเลยแต่ละกระทงคือจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับจึงจะพิพากษาได้ หากโทษมากกว่านี้ต้องทำความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหารกรุงเทพแล้วแต่กรณีเพื่อพิพากษาคดีนั้นต่อไป

๑.๑.๒ ศาลมณฑลทหาร

ปัจจุบันมีมณฑลทหารบก ๙ มณฑล แต่ละมณฑลมีศาลมณฑลทหารบก ศาลหนึ่ง เว้นแต่มณฑลทหารบกที่ ๑ ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลทหารกรุงเทพไม่มีศาลมณฑลทหารบกที่ ๑ ดังนั้น ศาลมณฑลทหารบกจึงมีเพียง ๘ ศาล คือ ศาลมณฑลทหารบกที่ ๒ ถึงศาลมณฑลทหารบกที่ ๙ ศาลมณฑลทหารบกนี้เทียบเท่ากับศาลจังหวัดของพลเรือน ที่ตั้งศาลมณฑลทหารบกตั้งอยู่ที่ตั้งกองบัญชาการมณฑลทหารบกนั้นคือ

- ก. ศาลมณฑลทหารบกที่ ๒ ตั้งอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรี
 ข. ศาลมณฑลทหารบกที่ ๓ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา
 ค. ศาลมณฑลทหารบกที่ ๔ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์
 ง. ศาลมณฑลทหารบกที่ ๕ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
 จ. ศาลมณฑลทหารบกที่ ๖ ตั้งอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี
 ฉ. ศาลมณฑลทหารบกที่ ๗ ตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง

องค์คณะตุลาการของศาลมณฑลทหาร

ต้องมีตุลาการ ๓ นาย เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา คือนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๒ นาย กับตุลาการพระธรรมนูญ ๑ นาย

การแต่งตั้งตุลาการศาลมณฑลทหาร

ผู้มีอำนาจบังคับบัญชามณฑลทหารซึ่งได้รับมอบพระราชอำนาจ เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในพื้นที่มณฑลทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาลมณฑลทหาร

เขตอำนาจศาลมณฑลทหาร

ศาลมณฑลทหารมีเขตอำนาจตามพื้นที่มณฑลทหารนั้น ๆ ซึ่งแต่ละมณฑลจะครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดทหารบกบางน้อยบางตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น มณฑลทหารบกที่ ๗ มีเขตพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดทหารบกเชียงรายและจังหวัดทหารบกเชียงใหม่ ดังนั้นเขตพื้นที่มณฑลทหารบกที่ ๗ จึงครอบคลุมจังหวัดต่าง ๆ ทางฝ่ายปกครองที่จังหวัดทหารบกทั้งสองมีเขตครอบคลุมอยู่ ทั้งนี้ ศาลมณฑลทหารบกที่ ๗ จึงครอบคลุมจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอนและลำพูน เป็นต้น

อำนาจพิจารณาคดีของศาลมณฑลทหาร

ศาลมณฑลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ทุกบทกฎหมาย เว้นแต่คดีที่จำเลยมียศชั้นนายพลหรือเทียบเท่า ต้องนำไปดำเนินคดียังศาลทหารบกกรุงเทพต่อไป

นอกจากนี้ยังมีอำนาจพิพากษาคดีที่ศาลจังหวัดทหารไม่มีอำนาจพิพากษาและ ส่งความเห็นมายัง ศาลมณฑลทหารให้พิพากษาคืบ

๑.๑.๓ ศาลทหารกรุงเทพ

ศาลทหารกรุงเทพมีอยู่เพียงศาลเดียว ตั้ง อยู่กรมพระธรรมมูญในศาลาว่าการกระทรวงกลาโหม ศาลนี้เทียบได้กับศาลอาญาของพลเรือน

องค์คณะตุลาการของ ศาลทหารกรุงเทพ

ต้องมีตุลาการ ๓ นาย เป็นองค์คณะประกอบด้วย นายทหารชั้นสัญญาบัตร ๒ นาย กับตุลาการพระธรรมมูญ ๑ นาย

การแต่งตั้งตุลาการของ ศาลทหารกรุงเทพ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นผู้รับมอบพระราชอำนาจ เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการศาลทหารกรุงเทพ

เขตอำนาจศาลทหารกรุงเทพ

มีเขตอำนาจไม่จำกัดพื้นที่เทียบได้กับศาลอาญาในศาลพลเรือน แต่โดยปกติถ้ากระทำความผิดในท้องที่ ๆ มีศาลทหารท้องที่นั้นก็ให้พิจารณาพิพากษาในศาลทหารท้องที่นั้น ๆ

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของ ศาลทหาร กรุงเทพ

ศาลทหารกรุงเทพมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ทุกบทกฎหมาย โดยไม่จำกัดชั้นของจำเลย เช่น ร้อยโท ก. กระทำความผิดที่จังหวัดชลบุรี ซึ่งอยู่ในเขต ศาลจังหวัดทหารบกชลบุรีมณฑลทหารบกที่ ๒ แต่ศาลจังหวัดทหารบกชลบุรีไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้ เพราะจำเลยเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ต้องไปดำเนินคดีที่ศาลมณฑลทหารบกที่ ๒ และหากว่าพลตรี ข. กระทำความผิดที่จังหวัดชลบุรี ทั้งศาลจังหวัดทหารบกชลบุรีและศาลมณฑลทหารบกที่ ๒ ไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้ เพราะจำเลยมียศนายพลต้องนำไปดำเนินคดียังศาลทหารกรุงเทพ

นอกจากนี้ศาลทหารกรุงเทพยังสามารถพิจารณาพิพากษาคดีที่การกระทำผิดเกิดขึ้น
นอกราชอาณาจักรและจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรอีกด้วย

๑.๑.๔ ศาลประจำหน่วยทหาร

ศาลนี้เป็นศาลพิเศษของทหาร สำหรับพลเรือนจะไม่มีศาลประจำหน่วย
เช่นนี้เลย ศาลนี้จะตั้งขึ้นเมื่อหน่วยทหารปฏิบัติหน้าที่อยู่นอกราชอาณาจักร หรือกำลัง
เดินทางเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่นอกราชอาณาจักรและมีกำลังไม่น้อยกว่าหนึ่งกองพัน หรือหนึ่ง
ฝูงบินหรือเรือชั้นหนึ่งตั้งแต่หนึ่งลำขึ้นไป หรือหมู่เรือหรือหมวดเรือตั้งแต่สองลำขึ้นไป
หรือกำลังทหาร เมื่อจัดให้เป็นหน่วยมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน และผู้บังคับบัญชามี
ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการชั้นหนึ่ง ผู้บังคับฝูงบิน หรือเทียบเท่า

ที่ตั้งศาลประจำหน่วยทหาร

ตั้งอยู่ที่หน่วยทหารที่ออกไปปฏิบัติหน้าที่นั้นเอง

องค์คณะตุลาการของศาลประจำหน่วยทหาร

ต้องมีตุลาการ ๓ นายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา เช่นเดียวกับศาล
ทหารชั้นต้นอื่น ๆ คือ นายทหารชั้นสัญญาบัตร ๒ นาย กับตุลาการพระธรรมนูญ ๑ นาย

การแต่งตั้งตุลาการศาลประจำหน่วยทหาร

ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาหน่วยทหารนั้น ซึ่งได้รับมอบพระราชอำนาจเป็น
ผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่งรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารนั้นเป็นตุลาการ
ศาลประจำหน่วยทหาร

เขตอำนาจศาลประจำหน่วยทหาร

มีอำนาจเหนือบุคคลที่สังกัดหน่วยทหารนั้นโดยไม่จำกัดพื้นที่ นี่เป็นข้อที่แตกต่าง
จากศาลทหารชั้นต้นอื่น ๆ คือไม่คำนึงว่าการกระทำผิดจะเกิดในพื้นที่ใด เพียงแต่
บุคคลที่กระทำผิดเป็นผู้ที่สังกัดหน่วยทหารนั้นหรือไม่เท่านั้น ถ้าเป็นผู้สังกัดหน่วยทหาร
ศาลประจำหน่วยก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของ ศาลประจำหน่วยทหาร

มีอำนาจเทียบเท่ากษัตริย์ศาลมณฑลทหาร คือมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ได้ทุกบทกฎหมาย เว้นแต่คดีที่จำเลยมียศทหารชั้นนายพลหรือเทียบเท่า ต้องนำไปดำเนินคดีที่ศาลทหารกรุงเทพฯ

๑.๒ ศาลทหารกลาง

ศาลทหารกลางเป็นศาลชั้นอุทธรณ์ของทหารมีอยู่เพียงศาลเดียว ตั้งอยู่ที่กรมพระธรรมธัญ ในศาลว่าการกระทรวงกลาโหม เทียบได้กับศาลอุทธรณ์ของพลเรือนนั่นเอง

องค์คณะของตุลาการของศาลทหารกลาง

มีตุลาการ ๕ นาย โดยเป็นตุลาการพระธรรมธัญ ๒ นาย นอกจากนั้นเป็นนายทหารชั้นนายพลหนึ่งหรือสองนาย นายทหารชั้นนายพันหรือนายนาวา หรือนายนาวาอากาศชั้นไปหนึ่งหรือสองนาย

การแต่งตั้งตุลาการศาลทหารกลาง

เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมนำความขึ้นกราบบังคมทูล เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งแล้ว จะมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีในราชกิจจานุเบกษา

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารกลาง

มีอำนาจพิจารณาพิพากษাবรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลทหารชั้นต้น

๑.๓ ศาลทหารสูงสุด

ศาลทหารสูงสุดเป็นศาลชั้นฎีกาของทหาร มีอยู่เพียงศาลเดียว ตั้งอยู่ที่กรมพระธรรมธัญ ในศาลว่าการกระทรวงกลาโหม เทียบได้กับศาลฎีกาของพลเรือนนั่นเอง

องค์คณะตุลาการของ ศาลทหารสูงสุด

มีตุลาการ ๕ นาย เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบด้วยนายทหารชั้นนายพล ๒ นาย และตุลาการพระธรรมนูญ ๓ นาย ซึ่งเป็นนายทหารชั้นพันเอก นาวาเอก หรือนาวาอากาศเอก ซึ่งรับเงินเดือนอัตราพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ หรือนาวาอากาศเอกพิเศษ หรือเป็นนายทหารชั้นนายพล

การแต่งตั้งตุลาการศาลทหารสูงสุด

พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เช่นเดียวกับการแต่งตั้งตุลาการ ศาลทหารกลางและมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีในราชกิจจานุเบกษาเช่นกัน

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของ ศาลทหารสูงสุด

มีอำนาจพิจารณาพิพากษารรภาคคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของ ศาลทหารกลาง คดีที่ศาลทหารสูงสุดได้พิจารณาพิพากษา หรือมีคำสั่งแล้ว เป็นอันถึงที่สุด

สรุปแล้วโครงสร้างของ ศาลทหารในเวลาปกติของไทยนั้นมีลักษณะอย่างเดียวกับศาลทหารในต่างประเทศ กล่าวคือ

๑. ศาลจังหวัดทหารของไทยมีลักษณะ เช่นเดียวกับศาลทหารบกของอังกฤษที่เรียก District court - martiala ซึ่งก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะนายทหารประทวนและพลทหารเท่านั้น และมีอำนาจพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยได้ไม่เกิน ๒ ปี หรือเทียบได้กับศาลทหาร Special court Martial ของสหรัฐอเมริกาที่มีอำนาจพิจารณาบุคคลที่อยู่ใต้บังคับบัญชาแห่งประมวลกฎหมาย Uniform Code of Military Justice ซึ่งกำหนดโทษไม่เกินโทษประหารชีวิต ศาลนี้จึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้ทุกชนิดตามที่บัญญัติได้ในประมวลกฎหมายนี้ นอกจากโทษประหารชีวิต ไล่ออก (Dishonorable discharge) , ปลด (dismissal) ก็ข้างเกินกว่า ๒ เดือน ให้ทำงานหนักโดยไม่มีการกักขังเกินกว่า ๓ เดือน ตัดเงินเดือน ๒ ใน ๓ ส่วน หรือตัดเงินเดือนเกินกว่า ๒ เดือน

๒. ศาลมณฑลทหารของไทยมีลักษณะเช่นเดียวกับศาลทหาร General Court Martial ของอังกฤษและสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ศาล General Court Martial ของอังกฤษ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาบุคคลที่อยู่ใต้อำนาจศาลทหารทั้งหมด แต่มีข้อยกเว้นบางประการ คือไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา กบฏ และข่มขืนกระทำชำเรา ส่วนศาล General Courts - martial ของสหรัฐอเมริกา นั้น มีอำนาจพิจารณาพิพากษาบุคคลที่อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาแห่งประมวลกฎหมาย Uniform Code of Military Justice ซึ่งได้กระทำผิดมิโทษตามกฎหมายนี้ และยังมีอำนาจพิจารณาพิพากษาความผิดที่กระทำโดยบุคคลใด ๆ ที่กฎหมายเกี่ยวกับการสงครามได้กำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลทหารด้วย^๑

๓. ศาลทหารกลางของไทยเรานี้เทียบได้กับศาล Courts - Martial Appeal Court ของอังกฤษ ซึ่งมีอำนาจพิจารณาคำร้องขออุทธรณ์ (Application for leave to appeal) จากศาลทหารชั้นต้น และเทียบได้กับศาล Board of Review ของศาลทหารบกอเมริกัน ซึ่งประมวลกฎหมาย Uniform Code of Military Justice (มาตรา ๖๖) บัญญัติให้กรมพระธรรมนูญของแต่ละเหล่าทัพมีศาลอุทธรณ์อย่างน้อย ๑ ศาล

๔. ศาลทหารสูงสุดของไทยเราเทียบได้กับศาล Court of Military Appeal ซึ่งเป็นศาลทหารสูงสุดของสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยตุลาการ ๓ นาย แต่งตั้งจากบุคคลพลเรือนโดยประธานาธิบดีด้วยคำแนะนำและยินยอมของวุฒิสภา ดำรงตำแหน่งคราวละ ๑๕ ปี ตุลาการต้องเป็นสมาชิกเนติบัณฑิตยสภาของศาลสหรัฐ (Federal Court)

แต่ศาลทหารสูงสุดของอังกฤษนั้นไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ จาก Courts - Martial Appeal Court จะต้องส่งฎีกาไปยังสภาขุนนาง (House of Lords) ซึ่งทำหน้าที่เป็นศาลฎีกาของพลเรือน สภาขุนนางจึงนับว่าเป็นศาลทหารสูงสุดของอังกฤษอีกด้วย

^๑ ประจักษ์ สุทธราชบุ, กระบวนการยุติธรรมทหาร, หน้า ๑๗๓.

๒. บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ นั้นได้กำหนดให้บุคคล
ดังต่อไปนี้อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ

๒.๑ นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ^๑ : ซึ่งหมายถึงผู้ที่ได้รับยศทหาร
ตั้งแต่ร้อยตรี เรือตรี และเรืออากาศตรีขึ้นไป รวมทั้งผู้ซึ่งได้ว่าเป็นยศในชั้นนั้น ๆ ซึ่งอยู่
ในประจำการ กล่าวคือ มีตำแหน่งหน้าที่ราชการประจำในกระทรวงกลาโหม

๒.๒ นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการ เฉพาะเมื่อกระทำผิดคำสั่งหรือ
ขัดบังคับตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร :

นายทหารประเภทนี้ได้แก่ นายทหารกองหนุน นายทหารนอกราชการ
และนายทหารพันราชการ เช่น ร้อยเอก ก. เป็นทหารกองหนุนสังกัดจังหวัดทหารบกกรุงเทพฯ
ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับการจังหวัดทหารบกกรุงเทพฯ ให้มาเรียกพลเพื่อทดลองความพร้อมรบแล้ว
ไม่ไปรายงานตัวตามคำสั่งเรียกพลนั้น ทั้งนี้เป็นความผิดฐานขัดขึ้นหรือละเลยมิกระทำความ
คำสั่งผู้บังคับบัญชา เป็นการกระทำผิดประมวลกฎหมายอาญาทหารต้องตกอยู่ในอำนาจศาลทหาร

๒.๓ นายทหารประทวน^๒ และพลทหารประจำการ^๓ หรือประจำการ^๔

^๑ ตามขัดบังคับทหารที่ ๑๑/๑๖๕๓๒^{๒๔๕๒} ว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตรได้
แบ่งประเภทเป็นนายทหารประจำการ นายทหารนอกกอง นายทหารพิเศษและผู้บังคับการ
พิเศษ นายทหารกองหนุน นายทหารนอกราชการและนายทหารพันราชการ.

^๒ นายทหารประทวน สำหรับทหารบกได้แก่นายดาบ จ่าสิบเอก จ่าสิบโท จ่าสิบตรี
ลงไปจนถึงสิบตรี ทหารเรือได้แก่พันจ่าเอก พันจ่าโท พันจ่าตรี ลงไปจนถึงจ่าตรี ทหาร
อากาศได้แก่ พันจ่าอากาศเอก พันจ่าอากาศโท พันจ่าอากาศตรี ลงไปจนถึงจ่าอากาศตรี.

^๓ ทหารกองประจำการ หมายความว่าผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ และได้
เข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด
ซึ่งตามปกติมีกำหนด ๒ ปี ซึ่งได้แก่ทหารเกณฑ์นั่นเอง.

^๔ ทหารประจำการ หมายความว่าข้าราชการทั่วไป อาจเป็นพลทหารประจำการ
ในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด นายทหารประทวนประจำการหรือนายทหารชั้นสัญญาบัตร
ประจำการก็ได้.

หรือบุคคลที่รับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร^๑

๒.๔ นักเรียนทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด :

หมายถึงนักเรียนทหารในโรงเรียนของทหารที่กระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้ได้แก่นักเรียนนายร้อย นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ นักเรียนนายร้อยสำรอง นักเรียนนายสิบ นักเรียนจำ นักเรียนจำอากาศ นักเรียนช่างฝีมือทหาร เป็นต้น

๒.๕ ทหารกองเกินที่ถูกเรียกเข้ากองประจำการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้รับตัวไว้เพื่อให้เข้ารับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหาร :

หมายความว่าทหารกองเกินซึ่งได้รับการตรวจคัดเลือกและถูกเข้าเป็นทหารกองประจำการ เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้รับตัวไว้เพื่อให้เข้ารับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารแล้ว แม้ยังไม่ทันได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นไป หากไปกระทำผิดทางอาญาในขณะนั้น ก็ต้องดำเนินคดีในศาลทหาร

๒.๖ พลเรือนที่สังกัดอยู่ในราชการทหาร เมื่อกระทำผิดในหน้าที่ราชการ หรือกระทำผิดอย่างอื่นเฉพาะในหรือบริเวณอาคาร ที่ตั้งหน่วยทหาร ที่พักร้อน พักแรม เรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะใด ๆ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร :

ได้แก่ข้าราชการกลาโหมพลเรือน คนงาน หากกระทำผิดในหน้าที่ราชการแล้วตกอยู่ในอำนาจศาลทหารทันทีไม่ว่าจะกระทำผิด ณ ที่ใดก็ตาม หากกระทำผิดอย่างอื่นที่มีในหน้าที่ราชการแล้วจะตกอยู่ในอำนาจศาลทหารก็ต่อเมื่อกระทำผิดในหรือบริเวณอาคาร ที่ตั้งหน่วยทหาร ที่พักร้อน พักแรม เรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะใด ๆ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

^๑ หมายถึงทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนซึ่งถูกเรียกเข้ารับราชการทหาร เมื่อมีการระดมพลเข้าฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการทดลองความพร้อม.

ตัวอย่างที่ ๑ คณงานของกรมเสมียนตราซึ่งเป็นกรมที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่เป็นคณงานโยธาดูแลทำความสะอาดบริเวณกระทรวงกลาโหม ขณะปฏิบัติหน้าที่ได้ลักเอาเครื่องตุ๋นในหน้าที่รักษาความสะอาดไป เช่นนี้ถือว่าทำผิดอาญาในหน้าที่ราชการทหาร ต้องตกอยู่ในอำนาจศาลทหาร

ตัวอย่างที่ ๒ คณงานคนเดียวกันนี้เอง หลังจากเลิกงาน ๑๖.๓๐ น. แล้วยกกลับบ้านขึ้นรถประจำทางได้ไปล้วงกระเป๋าผู้โดยสารบนรถเมล์ เมื่อถูกจับได้ต้องขึ้นศาลพลเรือน เพราะมิได้กระทำผิดในหน้าที่ราชการทหารและเหตุเกิดนอกหน่วยทหารด้วย

ตัวอย่างที่ ๓ คณงานคนเดียวกันนี้เอง หลังจากเลิกงาน ๑๖.๓๐ น. แล้วได้ขึ้นรถยนต์โดยสารของทางกรมเสมียนตราซึ่งจัดไว้รับส่งข้าราชการกลับที่พัก มีนายสิบพลขับเป็นพลขับรถและมีนายทหารเวรเป็นผู้ควบคุมรถ คณงานคนนี้ได้ล้วงกระเป๋าสิบเอกหญิง ข. เช่นนี้คณงานคนนี้ต้องตกอยู่ในอำนาจของศาลทหาร เพราะถือว่ากระทำผิดในยานพาหนะในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ต้องถูกดำเนินคดีในศาลทหาร

๒.๗ บุคคลซึ่งต้องซังหรืออยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารโดยชอบ
กฎหมาย :

หมายความถึงผู้ต้องซังในเรือนจำทหาร หรือผู้ต้องหาซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารควบคุมตัวระหว่างสอบสวนหรือถูกควบคุมในระหว่างการจับกุมของตำรวจทหารหรือผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นซึ่งเข้ามาอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารตามกฎหมายกำหนด

๒.๘ เชลยศึกหรือชนชาติศัตรูซึ่งอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร :

"เชลยศึก" หมายถึง ศัตรูที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายเรา ตามพระราชบัญญัติบังคับการให้เป็นไปตามอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๖. ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๒ ตอนที่ ๘๓ หน้า ๑๔๔๓ มาตรา ๔ "อนุสัญญา" หมายความว่า อนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๗ ให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเกี่ยวกับความผิดที่ชลยศึกกระทำ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลานั้นบัญญัติให้ศาลพลเรือนพิจารณาพิพากษาผู้สังกัดกองทหารไทยได้ จึงให้ศาลพลเรือนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดซึ่งชลยศึกกระทำนั้น"

"ชนชาติศัตรู" หมายความว่าผู้ซึ่งในกรณีพิพาทหรือยึดครอง ใต้ตกอยู่ในอำนาจของภาคีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง หรือของประเทศที่ยึดครอง อันบุคคลเหล่านั้นมิใช่เป็นคนชาติตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๔ แห่งอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลพลเรือนในเวลาสงคราม ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๒

"ชลยศึก" และ "ชนชาติศัตรู" นี้เมื่ออยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารก็เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

สรุปแล้วเมื่อพิจารณาถึงบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารทั้งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจแบ่งบุคคลอยู่ในอำนาจศาลทหารได้เป็น ๒ ประเภท คือ

ก. บุคคลที่ตกอยู่ในอำนาจศาลทหารโดยสภาพ ได้แก่บุคคลตาม ข้อ ๒.๑, ๒.๓ ๒.๔, ๒.๕, ๒.๗, ๒.๘

ข. บุคคลที่โดยสภาพยังไม่ตกอยู่ในอำนาจศาลทหาร เว้นแต่จะไต่กระทำผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้จึงจะตกอยู่ในอำนาจของศาลทหาร ได้แก่บุคคลตาม ๒.๒ และ ๒.๖

๓. คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารในเวลาปกติ

๓.๑ คดีที่ผู้กระทำผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะที่กระทำผิด ไม่ว่าจะกระทำผิดต่อกฎหมายทหารหรือกฎหมายอื่นในทางอาญา

หมายความว่าผู้ที่ได้กระทำผิดนั้นขณะที่กระทำผิดนั้นเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ดังนั้นแม้ภายหลังต่อมาบุคคลนั้นมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้วแต่คดีที่กระทำผิดไว้ในขณะที่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลทหารก็ต้องนำมาฟ้องต่อศาลทหาร

โดยมีข้อกำหนดว่าในขณะที่ฟ้องคดีนั้นผู้กระทำผิดจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ตัวอย่างเช่น พลทหาร ก. ขณะรับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ความผิดเพิ่งจะมาปรากฏเมื่อพลทหาร ก. ได้ปลดจากการเป็นทหารกองประจำการไปแล้ว การฟ้องร้องพลทหาร ก. ต้องฟ้องร้องยังศาลทหารถึงแม้ว่าขณะที่สอบพลทหาร ก. จะมีได้เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลทหารก็ตาม

ในทางกลับกันนาย ก. ลักทรัพย์ส่วนบุคคลตรวจคัดเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ แม้จะถูกขังขณะเมื่อเป็นพลทหารแล้ว การฟ้องร้องคดีนี้ก็ฟ้องร้องยังศาลพลเรือนเนื่องจากว่าในขณะที่กระทำความผิด พลทหาร ก. มิใช่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

คำพิพากษาศาลทหารสูงสุดที่ ๑๕/๒๕๕๕ คดีระหว่างอัยการศาลทหาร
กรุงเทพ โจทก์ สิบเอก กมล ปทีปตานนท์ จำเลย

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร อำนาจศาลทหาร

กฎหมายลักษณะอาญา เจ้าพนักงานทุจริต

วิธีพิจารณาความอาญา การยื่นบัญชีระบุพยาน

การยื่นบัญชีระบุพยาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๔๔ กำหนดให้ยื่นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสามวัน มีข้อกำหนดให้ยื่นสองวัน
พิจารณาไม่น้อยกว่าสามวัน

จำเลยต้องหว่าปปลอมหนังสือในหน้าที่ราชการในขณะที่จำเลยเป็น
ข้าราชการกลาโหมพลเรือนตำแหน่งสัสดีอำเภอ จำเลยจึงอยู่ในอำนาจศาลทหารตาม
พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓๕ (๕) ซึ่งใช้อยู่ในขณะนั้น
แม้ภายหลังกระทำความผิดแล้วจำเลยจะถูกปลดจากหน้าที่ราชการไป ก็หาเป็นเหตุให้จำเลย
หลุดพ้นจากอำนาจศาลทหารไปด้วยไม่ สัสดีอำเภอแม้จะไม่ได้เป็นคณะกรรมการอำเภอ
ก็เป็นเจ้าพนักงานในส่วนที่เกี่ยวกับราชการในหน้าที่สัสดีอำเภอนั้น

๓.๒ คดีที่ผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทหาร ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่งโดยไม่คำนึงว่าผู้กระทำผิดเป็นบุคคลอยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะ
กระทำผิดหรือไม่

บุคคลดังกล่าวอาจเป็นนายความ พยาน หรือประชาชน ที่มาร่วมฟังคดีในศาลทหารก็ได้ เช่น นาย ก. มาให้การในฐานะพยาน โจทก์ในศาลทหารกรุงเทพ ครั้นถูกนายจำเลยชักค้ำมากเกิดบันดาลโทสะชกต้อยนายจำเลยต่อหน้าศาล ทั้งนี้แม้ นาย ก. จะมีชื่อบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร แต่ศาลทหารกรุงเทพก็มีอำนาจสั่งลงโทษ นาย ก. ฐานละเมิดอำนาจศาลทหารได้

ตัวอย่างมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๗/๒๔๔๔ อัยการปากน้ำ และนายห้วง สังขสุวรรณ โจทก์ นายเลื่อน ฤาษณ์โสภา จำเลย จำเลยทำร้ายเจ้าทุกข์ในบริเวณศาล ทั้งนี้ ศาลทหารสั่งลงโทษจำเลยซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในอำนาจศาลทหารฐานละเมิดอำนาจศาลทหารแล้ว หากมีคดีที่จะต้องฟ้องร้องบุคคลที่ละเมิดอำนาจศาลทหารสืบเนื่องจากการละเมิดอำนาจศาลทหารต่อไปอีกก็ให้ฟ้องศาลพลเรือน (เจ้าทุกข์ฟ้องขอให้ศาลลงโทษจำเลยฐานทำร้ายร่างกาย) เพราะขณะกระทำผิดในเรื่องที่จะต้องฟ้องนั้น ผู้กระทำผิดเป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในอำนาจศาลทหารฯ จึงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้น

๔. คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

มี ๔ ประเภทคือ

- ๔.๑ คดีที่บุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลซึ่งมีชื่ออยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดด้วยกัน
- ๔.๒ คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน
- ๔.๓ คดีที่ต้องดำเนินไปศาลคดีเด็กและเยาวชน
- ๔.๔ คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

อธิบาย

- ๔.๑ คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่มีชื่ออยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดด้วยกันนั้น เช่น ทหารกับพลเรือนร่วมกันปล้นทรัพย์ หรือทหารกับพลเรือน

ซึ่งรถชนกันด้วยความปลอดภัยทั้งสองฝ่ายเป็นเหตุใหญ่โดยสารถึงแก่ความตาย ดังนั้นถือว่า
กระทำผิดด้วยกัน ต้องฟ้องยังศาลพลเรือน

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาให้คดีนี้มีบุคคลซึ่งมิได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร กระทำผิด
รวม ค่ายหรือไม่ ถ้าหากว่ามีคดีนี้มิได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร ต้องฟ้องคดียังศาลพลเรือน

ตัวอย่าง คำพิพากษาศาลทหารสูงสุด ที่ ๑๔/๒๔๕๕ ระหว่างอัยการศาล
ทหารกรุงเทพ โจทก์ พลทหารละออง คามี จำเลย

กฎหมายลักษณะอาญา ฆ่าคนตายโดยเจตนา

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร อำนาจศาลทหาร

จำเลยฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายว่าศาลทหารไม่มีอำนาจพิจารณา
แม้จะไม่ได้ยกเป็นข้อต่อสู้มาแต่ศาลชั้นต้น จำเลยยกต่อสู้ในชั้นฎีกาได้ เพราะเป็นปัญหา
ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย จำเลยกับพวกต้องหาวาปล้นทรัพย์เมื่อเวลา
๑๕.๐๐ นาฬิกา เจ้าพนักงานตำรวจติดตามพบจำเลยกับพวกเมื่อเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา
ตำรวจขอตรวจค้น จำเลยใช้มีดแทงตำรวจตาย คดีนี้จำเลยต้องหาวาฆ่าเจ้าพนักงาน
ในตอนหลังนี้จำเลยกระทำความผิดแต่เพียงผู้เดียว จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร เหตุที่
จำเลยไต่ถามกระทำความผิดกับบุคคลนอกอำนาจศาลทหารในคดีปล้นทรัพย์มาก่อน หากเป็นเหตุ
ให้ศาลทหารไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไม่ เพราะความผิดฐานปล้นทรัพย์ในตอนแรก
ได้กระทำให้สำเร็จขาดออกไปแล้ว

คำพิพากษาศาลทหารสูงสุดที่ ๒๓/๒๕๐๐ ระหว่างอัยการศาลทหารกรุงเทพ
โจทก์ พลทหารปาน หรือ สุชิน กวश्यक้า จำเลย โจทก์ฟ้องว่า จำเลยสมคบกับพวก
ซึ่งเป็นทหารอีก ๒ คน ซึ่งหลบหนีไปยังจับตัวไม่ได้ สมคบกันฉกคร่าผู้เสียหายไปเพื่อ
การอนาจารและหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้เสียหายให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ๒๘๔, ๓๐๘, ๓๑๐ จำเลยปฏิเสธ

ศาลทหารกรุงเทพพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์

ศาลทหารกลางพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลทหารกรุงเทพว่า คดีไม่อยู่
ในอำนาจศาลทหาร จะพิจารณาพิพากษาได้ตาม พ.ร.บ. ธรรมนูญศาลทหาร มาตรา
๑๔ - ๑๕ ให้ยกฟ้องและไม่ตัดสิทธิการนำคดีไปฟ้องยังศาลพลเรือน

จำเลยฎีกา ศาลทหารสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพยานโจทก์ทั้ง ๓ ปากยืนยันต่อกันว่า คนร้ายทั้ง ๓ แต่งเครื่องแบบทหารและคนหนึ่งคือจำเลยนี้ แม้จะมีพยานโจทก์อีก ๑ ปากให้การว่า สงสัยคนร้ายคนหนึ่งจะมีใช้ทหาร ก็ก็ยังไม่อาจหักล้างคำพยานโจทก์อีก ๓ ปากได้ หลักฐานฟังได้ว่า ผู้กระทำความผิดในคดีนี้ เป็นทหารประจำการตามฟ้อง คดีจึงอยู่ในอำนาจศาลทหาร ให้ยกคำพิพากษาศาลทหาร กลางให้ศาลทหาร กลางวินิจฉัย ข้อเท็จจริงในท้องสำนวนแล้ว พิพากษาใหม่ตามรูปคดี

หมายความว่าคดีนี้หากปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่ชัดว่ามีพลเรือนกระทำความผิดร่วมด้วยแล้ว คดีนี้จะไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร อย่างแน่นอน

คำพิพากษฎีกาที่ ๕๕๖/๒๕๑๐ พนักงานอัยการจังหวัดนครสวรรค์ โจทก์ พลทหาร เฉลิม หนั้นเพียรธรรม กับพวกจำเลย

จำเลยเป็นทหารประจำการ โจทก์กับบรรยายฟ้องว่า คุ้มครองทำความผิด กับพวกอีกคนหนึ่งที่เป็นพลเรือน และทางพิรณาก็ได้ความว่า จำเลยสมคบกับพวกอีกคนหนึ่งที่ยังจับตัวไม่ใคร่ วมกันทำความผิด ประกอบกับเจ้าพนักงานตำรวจผู้สืบสวนจับกุมยืนยันว่าคนร้ายอีกคนหนึ่งเป็นพลเรือน คดีจึงอยู่ในอำนาจของศาลพลเรือนที่จะทำการพิจารณาพิพากษา

คำว่า "กระทำความผิดด้วยกัน" นั้น ทำให้เกิดปัญหาว่าร่วมกระทำความผิดกันขึ้นใจ จึงจะจัดว่าเป็นการกระทำความผิดด้วยกัน เพราะอัยการทหาร กับพนักงานอัยการ ของศาลพลเรือนอาจจะเห็นแตกต่างจากกันได้ ดังที่เคยมีตัวอย่างคำพิพากษฎีกาที่ ๑๑๐๘/๒๕๑๓ ระหว่างพนักงานอัยการ โจทก์ สิบโท จ่าลอง บั้นจัน จำเลย ตามฟ้องโจทก์บรรยายว่า จำเลยและนายเคช ลอยคารา ต่างขับรถโดยประมาท รถของจำเลยเฉี่ยวและชนกับรถของนายเคช เป็นผลให้คนโดยสารในรถคนที่จำเลยขับรถตายและบาดเจ็บสาหัส นายเคชได้หลบหนีไป ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่ วินิจฉัยคำว่า "ด้วยกัน" ไม่จำเป็นต้อง

เป็นเรื่องที่ทหาร กับพลเรือนได้ร่วมกันกระทำความผิดตามมาตรา ๘๓^๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาเสมอไป แม้อทหารจะกระทำความผิดฐานประมาทและพลเรือนจะกระทำความผิดฐานประมาทแล้วเป็นเหตุให้คนถึงแก่ความตายอย่างเช่นคดีนี้ ก็เป็นเรื่อง"กระทำความผิดด้วยกัน", จึงเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

มีคดีบางที่ที่อัยการศาลทหาร กับพนักงานอัยการมีความเห็นไม่ตรงกัน เช่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑^๒ มีคดีความผิดฐานมีสุราเถื่อนซึ่งเป็นปัญหาว่าจะฟ้องคดียังศาลทหารหรือศาลพลเรือน คดีนี้ตามทางสอบสวนได้ความว่า ที่บ้านจ.มิ่งงานมงคล จ. ได้นำสุราผิดกฎหมายมาตั้งเลี้ยงผู้ที่ไปชวยงาน พลทหาร ท. ผู้ต้องหาได้กินน้ำสุรานั้น คนอื่น ๆ ก็กินสุรานั้นด้วย พนักงานอัยการจังหวัดจันทบุรีเห็นว่า ต่างคนต่างกระทำความผิด แม้จะปรากฏว่าได้กระทำในสถานที่และเวลาเดียวกันก็ดี แต่ไม่ปรากฏว่าใครร่วมคิดกันมาแต่แรก หรือใครร่วมมือกันแต่อย่างไร เพียงแต่ยกถ้วยสุราเข้าปากของตนเช่นนั้นจะเหมาะเอาว่าเป็นการสมคบกันกระทำความผิดก็ดูกระไรอยู่ เพราะต่างฝ่ายต่างมุ่งหมายจะให้สมประโยชน์แก่ตนเองทั้งนั้น มิได้ช่วยกันกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งในความผิดที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว เพื่อดำเนินให้เป็นไปตามความประสงค์ของบรรดาผู้สมคบทั้งหลายที่มุ่งหมายไว้แต่แรกดังนี้ จึงเห็นว่าศาลพลเรือนไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้ได้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

แต่อัยการศาลทหารได้ส่งสำนวนการสอบสวนคืน โดยมีความเห็นยืนยันว่าคดีนี้มีได้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร เพราะพลทหาร ท. ได้ร่วมกันกินสุราผิดกฎหมายอยู่กับผู้อื่นที่เป็นพลเรือน โดยมีความมุ่งหมายในจุดประสงค์อันเดียวกันมิได้แยกกันกินและ

^๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ "ในกรณีความผิดใดที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ใคร่ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

^๒ ประดิษฐ์ สุนทรารชุน, กระบวนการยุติธรรมทหาร, หน้า ๕๐.

กินในสถานที่และเวลาเดียวกัน เรียกไคว่การกระทำผิดร่วมกันในความผิดอย่างเดียวกัน ถือว่าเป็นตัวการด้วยกันทุกคน

กรมอัยการได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วได้ความตามคำให้การของพลทหาร ท. ผู้ต้องหาว่า อ. นำชายเป็นผู้นิสฺร่าเถื่อนให้พลทหาร ท. กิน และ จ. มารดาของพลทหาร ท. ผู้ต้องหาเป็นผู้ซื้อสุรานั้นมาเลี้ยง อ. และ จ. ก็ถูกจับด้วยในคดีเดียวกัน ดังนั้นจึงเห็นว่าเป็นคดีที่มีผลเรือนร่วกระทำผิดด้วยกัน ควรฟ้องผู้ต้องหาในศาลพลเรือน เพราะเป็นคดีที่มีไคว่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร เนื่องจากมีผลเรือนร่วกระทำผิดด้วยกัน

ดังนั้นเพื่อเป็นการช้จัดปัญหาซึ่งอาจจะมีขึ้นอีกในกรณีที่มีข้อสงสัยระหว่างอัยการ ศาลทหาร กับพนักงานอัยการ ว่าเป็นคดีอยู่ในอำนาจของศาลทหารหรือไม่ ในกรณีที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๔๘ มาตรา ๕๐ ได้บัญญัติไว้ว่า "เมื่ออัยการทหารเห็นว่าเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ให้ส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาคำเนินคดีนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีเช่นนี้พนักงานอัยการ จะส่งสำนวนการสอบสวนกลับคืนไปยังอัยการทหาร เพื่อให้ดำเนินคดีนั้นมิได้"

จะเห็นตามกฎหมายของไทยเรานั้นถ้าหากคดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดร่วกับพลเรือน ให้ถือว่าคดีนั้นไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร แต่ตามกฎหมายของประเทศเยอรมันนั้นตรงกันข้ามกับของเรา ตามกฎหมายเยอรมัน ถ้าบุคคลซึ่งอยู่ในทหารกับพลเรือนต้องหาว่ากระทำผิดร่วกันก็ต้องฟ้องคดีเช่นนี้คือศาลทหาร เสมอ

๔.๒ คดีที่เกี่ยวพันกับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน เช่น พลทหาร ก. มีอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน ร่วกับนาย ข. ซึ่งเป็นพลเรือน ได้ทำการชิงทรัพย์โดยใช้อาวุธปืนนั้นขู่บังคับให้เจ้าทรัพย์มอบทรัพย์สินให้ ดังนั้นการที่พลทหาร ก. มีอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลทหาร เพราะไม่ได้กระทำร่วกับนาย ข. ส่วนการที่พลทหาร ก. กับนาย ข. ร่วกันชิงทรัพย์นั้น เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร เพราะมีผลเรือนร่วกระทำผิดด้วยกัน กรณีนี้จึงเป็นคดีเกี่ยวพันกันจึงไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ต้องดำเนินคดีในศาลของพลเรือน

๔.๓ คดีที่ต้องดำเนินในศาลคดีเด็กและเยาวชนไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

คดีประเภทนี้ไม่ได้ทั้งในศาลทหารปกติและศาลทหารในเวลาไม่ปกติ โดยมากกรณีเช่นนี้มักจะเป็นกรณีของนักเรียนทหาร (ซึ่งเป็นนักเรียนทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด) ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ได้กระทำความผิด และนักเรียนทหารนั้นยังมีอายุอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องดำเนินคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชน ถ้าเกิดกรณีเช่นนี้ก็ต้องถือว่าคดีที่นักเรียนทหารคนนั้นกระทำความผิดเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

เกณฑ์อายุนี้จะถืออายุขณะฟ้อง หรือขณะกระทำความผิด เช่นนี้ทางศาลคดีเด็กและเยาวชนถือหลักโดยใช้เกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนนั้นขณะที่ฟ้องว่าขณะนั้นยังอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ ไม่ได้ถือเกณฑ์อายุขณะที่กระทำความผิด

ดังนั้นในทางตรงกันข้ามคดีที่นักเรียนทหารกระทำความผิด เมื่ออายุอยู่ในเกณฑ์ขึ้นศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ครั้งเมื่อฟ้องอายุนักเรียนทหารเกินเกณฑ์กำหนด จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชน เช่นนี้คดีนี้จะต้องกลับมาขึ้นศาลทหารตามเดิม

ตัวอย่างที่ ๑ เช่น นักเรียนนายร้อย ก. อายุ ๑๗ ปี กระทำความผิดโดยการทำร้ายร่างกายนักเรียนนายร้อย ข. ถึงบาดเจ็บสาหัส ขณะที่ทำการฟ้องร้องนักเรียนนายร้อย ก. อายุ ๑๗ ปี ทั้งนี้โดยปกติแล้ว นักเรียนนายร้อย ก. นับว่าเป็นบุคคลอยู่ในอำนาจศาลทหารของฟ้องร้องยังศาลทหาร แต่เนื่องจากอายุนักเรียนนายร้อย ก. ขณะทำการฟ้องร้องอายุเพียง ๑๗ ปี ยังอยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องดำเนินคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชน เช่นนี้ศาลทหารไม่มีอำนาจที่จะพิจารณา คดีนี้ต้องฟ้องร้องยังศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

ตัวอย่างที่ ๒ ในทางกลับกัน นักเรียนนายร้อย ก. กระทำความผิดและมีอายุ ๑๗ ปี ซึ่งเป็นอายุที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดของศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ครั้งเมื่อเวลาฟ้องร้องนักเรียนนายร้อย ก. อายุ ๑๘ ปี แล้ว ซึ่งพ้นเกณฑ์กำหนดของศาลคดีเด็กและเยาวชน เช่นนี้คดีนี้จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร จะต้องส่งกลับมาฟ้องร้องยังศาลทหารตามเดิม

๔.๔ คดีที่ศาลทหาร เห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ ว่า "คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารให้ดำเนินคดีในศาลพลเรือน" และวรรคสอง "เมื่อศาลพลเรือนได้สั่งรับประทับฟ้องแล้ว แม้จะปรากฏในทางพิจารณาในภายหลังว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ก็ให้ศาลพลเรือนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้" หมายความว่าคดีนั้นศาลทหารได้พิจารณาแล้ว และได้มีคำสั่งว่าเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว คดีดังกล่าวนี้ต้องดำเนินคดีในศาลพลเรือน...

ตัวอย่าง ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๓/๒๕๐๔ ซึ่งเป็นฎีกาที่ประชุมใหญ่ระหว่างอัยการจังหวัดพิจิตร โจทก์ นายเบน บัวฤทธิ์ จำเลย โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีต่อศาลพลเรือน ศาลพลเรือนรับฟ้องแล้ว ต่อมาปรากฏว่าจำเลยเป็นทหารกองประจำการ ขณะกระทำความผิดซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่เห็นว่า ตามความในมาตรา ๑๕ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ บัญญัติอยู่แล้วว่า "เมื่อศาลพลเรือนได้สั่งรับประทับฟ้องไว้แล้ว แม้จะปรากฏตามทางพิจารณาในภายหลังว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ก็ให้ศาลพลเรือนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้" ฉะนั้นคดีนี้จะปรากฏภายหลังที่ศาลรับประทับฟ้องว่าเป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลทหาร ศาลจังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นศาลพลเรือนก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้ยกฟ้อง โจทก์เสีย เพราะเหตุว่าเป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลทหาร ซึ่งทำให้ศาลพลเรือนพิจารณาพิพากษาไม่ได้นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย เพราะข้อความในคำฟ้องมีความชัดอยู่แล้ว ศาลฎีกาไม่เห็นเหตุที่จะต้องคำนึงอย่างอื่นอีกว่า เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ด้วยเงื่อนไขอย่างไร

แต่ข้อที่ต้องพิจารณาคือ ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหารฯ ดังกล่าวในมาตรา ๑๕ วรรคสอง นั้น "เมื่อศาลพลเรือนได้สั่งรับประทับฟ้องไว้แล้ว แม้จะปรากฏตามทางพิจารณาในภายหลังว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ก็ให้ศาลพลเรือนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้" หมายความว่าต้องตรวจพบว่า เป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลทหารในภายหลัง ไม่ใช่ขณะประทับฟ้อง เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นยังคง เป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลทหาร อยู่

ตัวอย่างคำพิพากษากฎีกาที่ ๑๓๕๒/๒๕๐๖ พนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี โจทก์ นายจ่านงค์ เชียงเถียร จำเลย ศาลฎีกาได้วินิจฉัยคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร แต่ศาลพลเรือนได้รับฟ้องไว้ จะเข้ขอยกเว้นถามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๑๕ วรรค ๒ ให้ศาลพลเรือนพิจารณาพิพากษาได้นั้น ต้องปรากฏทางพิจารณาภายหลังว่าคดีนั้นอยู่ในอำนาจศาลทหาร ไม่ใช่ปรากฏว่าคดีอยู่ในอำนาจศาลทหาร ตั้งแต่ประทับฟ้องแล้ว

เหตุผล ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่า ศาลพลเรือนเป็นศาลของกระทรวงยุติธรรม อันเป็นหลักคองความยุติธรรมของประชาชนชาวไทยทั้งมวล แต่ศาลทหารนั้นเป็นเพียงศาลของทางฝ่ายทหาร กับบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร เท่านั้น เมื่อศาลพลเรือนประทับฟ้องแล้วก็ต้องดำเนินคดีให้ถึงที่สุด ไม่ควรนำย้อนหาไปยังศาลทหารอีก ส่วนศาลทหารนั้น หากประทับฟ้องคดีไว้แล้ว ปรากฏว่าคดีนั้นมิได้อยู่ในอำนาจศาลทหารฯ จะส่งไปยังศาลพลเรือนได้.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย